

30.09.2025

Vår ref. Elin Glad

Deres ref. 25/2019-5

Høring – utkast til ny lov om kunstig intelligens (KI-loven)

NITO – Norges ingeniør- og teknologorganisasjon er landets største organisasjon for ingeniører og teknologer. Vi organiserer over 116 000 medlemmer på tvers av hele arbeidslivet. Våre medlemmer er sentrale i utviklingen og anvendelsen av KI i norsk arbeidsliv og samfunn, og vil møte KI-loven som utviklere, innkjøpere, idriftssettere og brukere.

Innledning

NITO støtter regjeringens arbeid for en ansvarlig, rettferdig og fremtidsrettet regulering av KI. Vi er positive til gjennomføringen av EUs KI-forordning (AI Act) i norsk rett, og ratifiseringen av Europarådets rammekonvensjon om KI, menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten. Dette gir et felles rammeverk som styrker tillit, pålitelighet og rettstrygghet på tvers av landegrenser. Samtidig understreker NITO at arbeidstakerperspektivet må være en integrert del av reguleringen.

NITO er teknologioptimister som ser et stort handlingsrom innenfor sikre og kunnskapsbaserte rammer. En ny KI-lov må balansere innovasjon, sikkerhet og etikk, sikre gode rammevilkår og kompetanseutvikling for virksomheter og arbeidstakere, og bygge på prinsipper om åpenhet og ansvarlighet. Forutsetningen for dette er et sterkt trepartssamarbeid og involvering av partene i arbeidslivet.

NITOs overordnede innspill:

- Et sterkt trepartssamarbeid er nødvendig for å lykkes med gjennomføringen av KI-forordningen og omstillingene knyttet til digitalisering. Tillitsvalgte skal involveres i alle prosesser der digitalisering påvirker arbeidsplassen.
- Kompetanseheving er avgjørende for trygg innføring og bruk av KI i arbeidslivet. Det er nødvendig med sterkere støtteordninger for kompetanseutvikling i arbeidslivet og robuste bransjeprogrammer.
- Én felles inngang: Tilrettelegg for enkel og effektiv etterlevelse med én nasjonal veiledningsressurs, samordnet på tvers av KI-loven, GDPR, DSA og andre relevante regelverk.
- En lavterskel, tydelig og rettferdig klageordning. Det kan gå lang tid før man avdekker konsekvenser av KI-bruk. Det bør derfor være en lang frist dersom en foreldelsesregel innføres.

Et sterkt partssamarbeid

Tillitsbasert samarbeid mellom myndighetene og partene i arbeidslivet har hatt stor betydning for utviklingen av arbeidslivet. I regjeringens digitaliseringsstrategi heter det at godt samarbeid mellom partene er nøkkelen til å lykkes med omstillingene knyttet til økt bruk av KI i arbeidslivet.¹ NITO vil understreke viktigheten av partssamarbeidet i reguleringen av KI og etterlevelsen av den nye KI-loven. Partene i arbeidslivet bør involveres i utformingen av forskrifter og standarder i kjølvannet av KI-loven, særlig de som gjelder høyriskosystemer og transparenskrav. Det bør klargjøres hvordan transparenskravene skal operasjonaliseres i arbeidslivet, særlig ved bruk av KI til beslutningsstøtte, overvåkning og automatisering.

For å styrke partssamarbeidet, foreslår vi å utvide mandatet og antallet medlemmer i regjeringens digitaliseringsforum, og at NITO kommer inn som medlem.² NITOs medlemmer jobber direkte med utvikling og anvendelse av KI i norsk arbeidsliv og samfunn. Som landets største fagforening for ingeniører og teknologer, kan vår kompetanse og innsikt bidra til at regjeringens digitaliseringspolitikk og arbeidet med EUs tek-regulativer er forankret i reelle behov i samfunnet og fremmer digital inkludering.

Tillitsvalgte og arbeidstakerrettigheter

Med innføringen av KI-loven må grunnleggende arbeidstakerrettigheter som personvern, medbestemmelse og et trygt arbeidsmiljø ivaretas. Tillitsvalgte spiller en sentral rolle i operasjonaliseringen av disse arbeidstakerrettighetene. NITO understreker at tillitsvalgte skal involveres hele veien i alle prosesser der digitalisering påvirker arbeidsplassen. Dette inkluderer omorganiseringer, innføring av ny teknologi og endringer i arbeidsoppgaver. Medbestemmelses-, informasjons- og drøftingsplikten er hjemlet i både arbeidsmiljøloven og hovedavtalene.

NITO anbefaler:

- Tillitsvalgte skal involveres i digitaliseringsprosesser etter AML § 8-2 og hovedavtalene.³ De må få nødvendig opplæring som sikrer relevant beslutningskompetanse. Dette kan forankres i KI-loven.
- KI-systemer som overvåker arbeidstakere, analyserer prestasjoner, eller predikerer atferd, må vurderes etter AML kap. 9. NITO anbefaler at konsekvensvurderinger for KI-systemer inkluderer arbeidsmiljø- og kompetansevirksomheter, og at tillitsvalgte involveres systematisk, i tråd med AML § 8-2 og § 9-2.

En styrket rolle i EUs KI-råd

Norges deltakelse i KI-rådet er viktig for å sikre at norske behov og perspektiver blir hørt, og gir oss muligheten til å påvirke retningen på europeisk KI-politikk. I tråd med etablert praksis, deltar EØS-land som ikke er EU-medlemmer som observatør med talerett, uten stemmerett. For å styrke Norges rolle i KI-rådet, foreslår NITO å bruke et utvidet digitaliseringsforum.⁴ Forumet bør orienteres før møtene i KI-rådet, og kan bidra til felles utvikling av veiledning, standarder og praksis. Dette vil styrke Norges rolle som brobygger mellom teknologisk utvikling og sosial bærekraft, og gi KI-rådet tilgang til erfaringer fra norsk trepartssamarbeid.

¹ [Fremtidens digitale Norge – nasjonal digitaliseringsstrategi 2024–2030](#)

² [Regjeringens digitaliseringsforum skal sette fart på digital og grønn omstilling - regjeringen.no](#)

³ [Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. \(arbeidsmiljøloven\) - Kapittel 8. Informasjon og drøfting - Lovdata](#)

⁴ [Regjeringens digitaliseringsforum skal sette fart på digital og grønn omstilling - regjeringen.no](#)

Styrket satsing på kompetanseheving i arbeidslivet

Nye tek-regulativer fra EU og en sterk politisk satsing vil øke behovet for kompetanse innen teknologi og digitalisering i Norge. Partssamarbeidet i kompetansepolitikken må styrkes, for å sikre kompetansetiltak som er tilpasset arbeidslivets behov. Her bør NITO, som landets største organisasjon for ingeniører og teknologer, få en større rolle.

NITO mener det er nødvendig med et målrettet, helhetlig og langsiktig kompetanseløft i hele økosystemet. Dette inkluderer vesentlig sterkere støtteordninger for kompetanseutvikling i arbeidslivet og robuste, relevante bransjeprogrammer. Vi støtter anbefalingene fra Viderebruksutvalget i NOU 2025:1 om å styrke og videreutvikle bransjeprogrammene, og mener det er behov for en langsiktig finansiering på minst fem år.⁵ Dette vil legge til rette for utviklingen av en god struktur for samarbeid og gode tilbud som treffer behovet i arbeidslivet.

NITO anbefaler:

- Styrkede støtteordninger for etter- og videreutdanning. Bevilgningen til bransjeprogrammene må økes for å møte kompetansebehovene som oppstår knyttet til KI, digitalisering og EUs tek-regulativer. Programmene bør finansieres over fem år med mulighet for forlengelse.

Én felles inngang

Veiledning og informasjon om KI-forordningen vil være kritisk de første årene. Regelverkslandskapet og mangfoldet av ressurser kan i dag oppleves som krevende og uoversiktlig. NITO foreslår en felles nasjonal veiledningsressurs med én inngang, som samordnes på tvers av DSA, GDPR, KI-forordningen og andre relevante regelverk.

Veiledningsressursen bør være forståelig, tilgjengelig og skalerbar, og særlig tilpasset små og mellomstore bedrifter (SMB-er) og offentlig sektor. Ressursen bør belyse relevante harmoniserte standarder og felles spesifikasjoner per bruksområde, tilpasse EU-maler til norsk praksis, innarbeide bærekraft- og energieffektivitetsstandarder og integrere sandkasseerfaringer i operative veiledere. Den bør inkludere veiledning om datadeling og åpenhetskravene (artikkel 50 i KI-forordningen). Den kan vise til andre relevante ressurser, som regjeringens nasjonale veileder for ansvarlig bruk av KI-assistenter.⁶ Til slutt, bør den ha en oversettelse av KI-forordningen som er gjort i samarbeid med fagmiljøer og teknologiorganisasjoner, for å sikre presis og forståelig terminologi.

En slik felles ressurs kan utfylle rammene for EUs KI-kontor og for sandkassen/KI-Norge. Den vil gjøre det lettere for virksomheter å etterleve regelverket i praksis, samtidig som den bygger kapasitet i hele det digitale økosystemet.

Forvaltningsstruktur og håndheving

NITO mener det er positivt at forvaltningen fordeles på flere sektortilsyn, samtidig som Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) bygges opp med spisskompetanse og ressurser i tråd med kravene i KI-forordningen. En nav-eiker-modell (hub-and-spoke model) med sektorvise tilsyn gir god faglig forankring. Forvaltningsoppgaven stiller store krav til spesialisert teknisk og juridisk KI-kompetanse i tilsynsvirksomhetene. Samtidig vil NITO understreke viktigheten av veilednings- og tverrsektoriell

⁵ [NOU 2025: 1 - regjeringen.no](#)

⁶ [KI-assistenter i arbeidslivet– en praktisk guide - regjeringen.no](#)

kompetanse, spesielt hos Nkom. Det vil blant annet være behov for klare samarbeidsflater mellom tilsyn på tvers av KI-lov, digitaliseringslov og andre relevante regelverk. Det er også nødvendig med kompetanse på grunnleggende rettigheter.

Med en robust politisk satsing på digitalisering og KI, er det nærliggende å anta at ressursbehovet i forvaltningen vil øke. Det er sterk vekst i etterspørselen av høyrisiko-komponenter, særlig i offentlig sektor. Et støtteapparat som senker terskelen for SMB-er, vil bidra til en økning i antallet leverandører. En årlig redegjørelse fra koordinator om kapasitet, veiledning og samordning vil gi en oversikt over omfang, og gjøre det enklere å tilrettelegge for eventuell opptrapping. Det vil også bidra til transparens, tillit og læring på tvers. NITO mener det vil være hensiktsmessig å evaluere rolle- og ansvars plassering når det er mer praksis på feltet, f.eks. etter tre-fem år. Da er det viktig at tilsynsmodellen er enkel å tilpasse eller endre etter hvert som vi ser hvordan forordningen virker og praktiseres både i resten av EU/EØS og i norsk forvaltning.

NITO anbefaler:

- Å styrke veilednings- og tverrsektoriell kompetanse i forvaltningen.
- En årlig offentlig redegjørelse fra koordinator om kapasitet, veiledning og samordning – for transparens, tillit og læring på tvers.
- Evaluering av rolle- og ansvars plassering etter 3-5 år.

Et dialogbasert tilsyn med rom for medvirkning

Et dialogbasert tilsyn ivaretar rettigheter, skaper tillit og motvirker usikkerhet blant brukere og virksomheter. DFØ anbefaler å etablere et brukerråd knyttet til informasjons- og veiledningsfunksjonen, “der representanter for de ulike interessentene kan diskutere veilednings- og informasjonsbehov og behov knyttet til implementering og etterlevelse av KI-forordningen.”⁷ NITO støtter etableringen av et slikt brukerråd, som også kan gi innspill til et utvidet Digitaliseringsforum, og til videreutviklingen av KI Norge og EUs AI Act Service Desk.

Kapitler 5-8: Forbud, høyrisiko, åpenhet og ansvar for grunnmodeller

NITO støtter en risikobasert tilnærming og hovedinnretningen i kapitlene 5–8 i høringsnotatet: klare forbud, strenge krav til høyrisikosystemer, åpenhet for brukere og ansvarliggjøring av KI-grunnmodeller (General Purpose AI) for å sikre rettigheter og tillit.

Kapittel 6 - Høyrisikosystemer

NITO anbefaler at konsekvensvurderinger for grunnleggende rettigheter (FRIA, artikkel 27 i KI-forordningen) eksplisitt inkluderer arbeidsmiljø- og kompetansevirksomheter i den norske KI-loven, og at tillitsvalgte bør involveres systematisk i tråd med AML § 8-2.⁸⁹

En lavterskel, tydelig og rettferdig klageordning

NITO støtter en uavhengig klageordning for vedtak etter KI-loven. Ordningen bør være operativ i god tid før ikrafttredelse, med brukervennlige prosessregler og lav terskel for enkeltpersoner og virksomheter.

⁷ [DFØ-rapport 2024:9 Forvaltningsstruktur for KI-ordningen - 4. Tilsyn med KI-forordningen | DFØ](#)

⁸ [Article 27: Fundamental Rights Impact Assessment for High-Risk AI Systems | EU Artificial Intelligence Act](#)

⁹ [Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. \(arbeidsmiljøloven\) - Kapittel 8. Informasjon og drøfting - Lovdata](#)

NITO foreslår at det opprettes en nasjonal, digital portal med universell utforming og klarspråk. Klageordningen må operasjonalisere retten til forklaring ved beslutninger fra høyrisiko-KI med vesentlige konsekvenser og samordnes med personvernreglene. Den bør ha forutsigbare saksbehandlingsfrister, tydelige dokumentasjonskrav og transparent adgang til midlertidige tiltak. Det bør innføres plikt til å videresende feiladresserte klager, og rutiner for sikker og effektiv samhandling mellom tilsyn.

NITO anbefaler at det vurderes oppsettende virkning i saker der umiddelbar stans kan gi uforholdsmessig skade, samtidig som hensynet til helse, sikkerhet og grunnleggende rettigheter ivaretas. Når høyrisiko-KI brukes på arbeidsplassen, skal ansatte og tillitsvalgte vite hvor de kan klage. NITO anbefaler derfor at Arbeidstilsynet inngår i klageflyten i arbeidslivssaker. Klagekanalen må ikke undergrave varslervernet. Siden EUs varslingsdirektiv ennå ikke er innlemmet i Norge, bør kanalen kobles til AML kapittel 2 A.¹⁰ Det bør publiseres årlige, anonymiserte nøkkeltall om antall klager, saksbehandlingstid, utfall og typiske avvik, og denne innsikten kan brukes i veiledningen fra KI-Norge/sandkassen. KI-systemer kan være operative i lang tid før man avdekker diskriminering og andre konsekvenser og skadevirkninger. Dersom en foreldelsesregel innføres, må dette hensyntas med en lang frist.

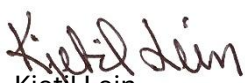
NITO anbefaler:

- En lavterskel klageordning som er operativ i god tid før KI-forordningen trer i kraft.
- Arbeidstilsynet inngår i klageflyten i arbeidslivssaker.
- Klagekanalen bør kobles til AML kapittel 2 A, siden EUs varslingsdirektiv ennå ikke er innført.
- Publisert årlig klagerapport, og bruk innsikten i veiledningen fra KI-Norge/sandkassen.

En styrket satsing på digital infrastruktur

KI-loven stiller økte krav til digital robusthet og sikkerhet og datakvalitet. NITO støtter regjeringens arbeid med å styrke den digitale infrastrukturen i hele landet. Vi vil belyse viktigheten av tiltak som bygger nasjonal suverenitet og regional autonomi, der sikkerhet, inkludering, bærekraft og lokal verdiskaping står sentralt. KI som styrer eller erstatter kritisk infrastruktur må vurderes særskilt med hensyn til samfunnssikkerhet og robusthet.

Med vennlig hilsen

Kjetil Lein
President

Egil Thompson
Generalsekretær

¹⁰ [Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. \(arbeidsmiljøloven\) - Kapittel 2 A. Varsling - Lovdata](#)